

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Michaely Bejčkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **nezl. B. N. Q. A.**, zast. advokátem Mgr. Petrem Václavkem, Opletalova 1417/25, Praha 1 – Nové Město, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4 – Nusle, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 5. 2020, čj. MV-53898-5/SO-2020, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 6. 2021, čj. 57 A 83/2020-81,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 6. 2021, čj. 57 A 83/2020-81, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] V nynější věci se NSS zabývá posouzením dopadů rozhodnutí o zamítnutí žádosti o trvalý pobyt podle § 75 odst. 1 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, na rodinný a soukromý život žadatelky (v projednávané věci žalobkyně). Konkrétně NSS nyní řeší, jak posoudit takový dopad v situaci, kdy žadatelka nesplnila základní podmínku pro získání trvalého pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, protože žádný z jejich rodičů neměl v době rozhodnutí žalované v České republice trvalý pobyt.

[2] Žalobkyně je občankou Vietnamu a v době vydání rozhodnutí žalované jí byly zhruba tři roky. Ve věci žalobkyně přitom NSS rozhoduje již podruhé. Poprvé její žádost o udělení trvalého pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců zamítlo Ministerstvo vnitra, odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítla žalovaná a žalobu proti rozhodnutí žalované pak zamítl i krajský soud. NSS nicméně v rozsudku ze dne 17. 10. 2019, čj. 9 Azs 230/2019 - 53, rozhodnutí krajského soudu i žalované zrušil. Důvodem bylo to, že se správní orgány nesprávně odmítly zabývat dopady svých rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobkyně (na které žalobkyně správní orgány upozorňovala).

[3] Nyní NSS řeší situaci, kdy se jak ministerstvo, tak žalovaná ve svých rozhodnutích již tímto dopadem *zabývaly*, ale znovu žádost žalobkyně a následné odvolání *zamítly*. Žalobkyně opět podala proti rozhodnutí žalované žalobu. Té nyní krajský soud vyhověl

a rozhodnutí žalované zrušil. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaná nesprávně vyhodnotila dopady rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobkyně.

[4] Stěžovatelkou v této věci je proto žalovaná, která podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatelka nesouhlasí s posouzením přiměřenosti svého rozhodnutí krajským soudem. Zdůraznila, že žalobkyně nespĺňuje základní podmínku pro udělení trvalého pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců a udělení trvalého pobytu v nynější věci by tak šlo nejenom proti textu, ale i smyslu zákona. Proto stále trvá na tom, že v případě, jako je tento, není potřeba ještě zvažovat dopad do rodinného a soukromého života. Žalobkyně má navíc možnost požádat o nižší pobytové oprávnění a i na území České republiky do jeho vydání setrvat.

[5] Žalobkyně navrhla kasační stížnost zamítnout. Upozornila, že správní orgány (které byly vázány rozsudkem NSS ve věci 9 Azs 230/2019) sice posouzení dopadů do rodinného a soukromého života provedly, ale jen povrchně a formalisticky.

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Žalobkyně na začátku roku 2017 požádala o udělení trvalého pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, tedy jako *nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců*. Žalobkyně v žádosti spoléhala na pobytové oprávnění ve formě trvalého pobytu její matky (také občanky Vietnamu). Ministerstvo však v říjnu 2017 matce žalobkyně trvalý pobyt zrušilo. Ministerstvo proto žádost žalobkyně zamítlo, neboť v řízení nebyly *potvrženy důvody uvedené v žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66*.

[8] NSS zdůrazňuje, že mezi žalobkyní a stěžovatelkou **není sporné**, že v době vydání rozhodnutí žalované již žalobkyně podmínku v § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců **nesplňovala**. Matka žalobkyně totiž neměla v České republice trvalý pobyt, ale pouze přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU (nezletilé sestry žalobkyně, která má české občanství).

[9] Naopak, zcela zásadní je argumentace ohledně toho, zda rozhodnutí stěžovatelky **bylo přiměřeným zásahem do rodinného a soukromého života** žalobkyně. Podle ministerstva a stěžovatelky zamítnutí žádosti přiměřené bylo, krajský soud však posoudil přiměřenost jinak. Pochopil rozhodnutí stěžovatelky tak, že žalobkyně již *má* právo na pobyt na území České republiky, ale v důsledku nevyhovění její žádosti by musela z Česka vycestovat a z Vietnamu požádat o vydání povolení k pobytu. Bylo by nepřiměřené nutit žalobkyni – tříleté dítě – k vycestování jen za tímto účelem (navíc v situaci, kdy podle krajského soudu její matka kvůli péči o další dceru nemůže odcestovat s žalobkyní a kdy nelze nutit její sestru – českou občanku – aby vycestovala do Vietnamu).

[10] Jak již NSS mnohokrát uvedl, na základě čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je potřeba se zabývat přiměřeností dopadů rozhodnutí podle zákona o pobytu cizinců do rodinného a soukromého života (jinak upravené v § 174a tohoto zákona), a to i v případech, kdy zákon takové posouzení výslovně nevyžaduje. To navíc platí bez ohledu na to, zda jde v konkrétní věci o přechodný, nebo trvalý pobyt, a i přesto, že ve většině případů k nepřiměřenému zásahu nedojde (srov. předchozí rozsudek NSS ve věci žalobkyně 9 Azs 230/2019, body 17 a 18, nebo rozsudek ze dne 27. 1. 2021, čj. 6 Azs 321/2020 - 41, body 11 a 12, a judikaturu citovanou v obou rozsudcích).

pokračování

[11] Na druhou stranu je potřeba respektovat znění a smysl zákona, který stanoví pro získání pobytových oprávnění určité podmínky. NSS proto současně ve své judikatuře dodává, že udělení pobytového oprávnění (tím více trvalého pobytu) v situaci, kdy žadatel nesplňuje *základní* podmínky stanovené zákonem o pobytu cizinců, nelze odůvodnit „*pouhým odkazem*“ na ochranu soukromého a rodinného života žadatele (srov. rozsudky NSS ze dne 27. 3. 2020, čj. 5 Azs 320/2019 - 38, body 21-22, ze dne 30. 11. 2020, čj. 5 Azs 250/2017 - 42, bod 27, ze dne 29. 4. 2021, čj. 10 Azs 414/2020 - 41, bod 28, ze dne 16. 7. 2021, čj. 2 Azs 413/2020 - 45, bod 33, a ze dne 8. 11. 2021, čj. 10 Azs 253/2021 - 51, bod 12). Citovanou judikaturu ale nelze chápat tak, že by v určitých typech věcí nebylo potřeba se posouzením dopadů rozhodnutí *vůbec* zabývat (čehož se domáhá stěžovatelka a což NSS naznačuje poměrně přísně např. ve věci 5 Azs 250/2017). Tím by NSS zcela popřel jinou „*větev*“ své judikatury.

[12] V případech, jako je tento, je namístě se ptát, jaký dopad pro její rodinný a soukromý život bude mít to, že nedostane *práve* trvalý pobyt. Ve výsledku totiž bude obtížné najít situaci, kdy bude nepřiměřeným zásahem právě neudělení trvalého pobytu, ačkoli žadatel nesplňuje základní podmínku pro jeho udělení (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 3. 2017, čj. 4 Azs 7/2017-36, nebo ze dne 1. 12. 2016, čj. 9 Azs 253/2016-30, bod 19, obdobně ke zrušení trvalého pobytu např. rozsudek ze dne 14. 3. 2018, čj. 6 Azs 422/2017-29, bod 12). Muselo by jít o situaci zcela výjimečnou, ve které se nejspíše zároveň objeví nějaká „*trhlina*“ v systému zákona o pobytu cizinců. O takovou situaci ale nyní nejde. Právě v tomto hodnocení krajský soud pochybil.

[13] NSS souhlasí s krajským soudem, že k nepřiměřenému dopadu do rodinného či soukromého života žalobkyně (případně dalších osob) by došlo, pokud by rozhodnutí žalované vedlo 1) k rozdělení žalobkyně a její matky, nebo 2) k nutnosti vycestování celé rodiny (včetně nezletilé sestry žalobkyně, o kterou její matka také pečuje) do Vietnamu. V prvním případě by odloučením malého dítěte od rodiče, se kterým prožilo prakticky celý dosavadní život, došlo zjevně k nerespektování nejlepšího zájmu dítěte (srov. např. rozsudek 10 Azs 414/2020, bod 27, případně obdobně ze dne 27. 10. 2021, čj. 8 Azs 303/2019-49, bod 20). V druhém případě by naopak mohlo dojít k tomu, že by sestra žalobkyně přišla o možnost skutečně využívat podstatnou část práv spojených se statutem občana EU (srov. rozsudky velkého senátu SD EU C-133/15, *Chavez-Vilchez*, EU:C:2017:354, bod 65, a C-34/09, *Ruiž Zambrano*, EU:C:2011:124, bod 44, a na ně navazující rozsudky NSS ze dne 31. 1. 2019, čj. 10 Azs 178/2018 - 37, č. 3869/2019 Sb. NSS, bod 22, nebo 8 Azs 303/2019, body 19-20). Při posuzování rozsahu narušení soukromého a rodinného života je totiž nutné zkoumat i dopad na ostatní rodinné příslušníky, kteří by jinak měli právo pobývat na území ČR (např. rozsudek NSS ze dne 25. 5. 2016, čj. 1 Azs 81/2016-33, bod 15 a judikatura tam citovaná). **Oběma následkům je ale možné zabránit jinak, aniž by zároveň žalobkyni muselo ministerstvo přiznávat trvalý pobyt, pro jehož udělení nesplňuje základní podmínku.**

[14] Jak již stěžovatelka uvedla v kasační stížnosti, žalobkyně může požádat o jiný druh pobytového titulu, pro který splňuje podmínky [na základě informací ze správního spisu se jeví jako reálné např. získání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podle § 42a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců]. Případně může žalobkyně pro dočasné vyřešení své situace využít víza za účelem strpění podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona. Stejně je možné nynější situaci žalobkyně vyřešit **bez nutnosti vycestovat** jen za účelem podání žádosti (srov. § 169d odst. 3 a 4 zákona o pobytu cizinců) a upustit od nutnosti osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu v cizině (k tomu všemu ale dále srov. následující bod).

[15] Druhou stranou mince je, že ministerstvo musí v dalších řízeních, která žalobkyně k zajištění svého pobytu zahájí (případně v těch, která již zahájila), **maximálně zohlednit její situaci** (mj. spočívající v tom, že v době podání žádosti o trvalý pobyt patrně podmínky

splňovala a ke změně došlo až v průběhu řízení). Především je potřeba (a v tom NSS souhlasí s krajským soudem), aby žalobkyně nemusela vycestovat do Vietnamu za účelem podání žádosti o pobytové oprávnění, a aby nedošlo k rozdělení části rodiny žalobkyně, která s ní v Česku žije. To musí ministerstvo zohlednit jak při vyřizování žádostí o pobytové oprávnění, tak při zajištění pobytu žalobkyně po dobu takového řízení. Je také potřeba, aby její případné žádosti o upuštění od nutnosti podat žádost o pobytové oprávnění osobně bylo vyhověno. Žalobkyni nelze v této situaci nutit, aby z České republiky odcestovala.

[16] NSS proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. je krajský soud vázán právním názorem uvedeným v tomto rozhodnutí. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. prosince 2021

Zdeněk Kühn
předseda senátu